

سرقت آتش از خدایان

راهنمای جامع داستان نویسی

برای نویسندگان و فیلم سازان

جیمز بونت

ترجمه پوپک رحیمی

نیمه

سرقت آتش از خدایان

راهنمای جامع داستان نویسی

برای نویسندگان و فیلم سازان

سرقت آتش از خدایان

راهنمای جامع داستان نویسی
برای نویسندگان و فیلم سازان

جیمز بونت

ترجمه یوبک رحیمی

نیما

سرشناسه: بانث، جیمز، ۱۹۳۸ - م. Bonnet, James
عنوان و نام پدیدآور: سرقت آتش از خدایان: راهنمای جامع داستان‌نویسی برای نویسندگان و
فیلم‌سازان / نویسنده جیمز بانث؛ مترجم پوپک رحیمی.
مشخصات نشر: تهران: نشر نیماژ، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۳۹۲ ص؛ مصور.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۷-۷۴۱-۸
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات: فیپا.
یادداشت: عنوان اصلی: Stealing fire from the gods : the complete guide to story for
writers and filmmakers, 2nd ed, c2006
موضوع: فیلمنامه‌نویسی -- Motion picture authorship
موضوع: روایت‌گری -- Narration (Rhetoric)
شناسه افزوده: رحیمی، پوپک، ۱۳۶۲ -، مترجم.
رده‌بندی کنگره: PN ۱۹۹۶
رده‌بندی دیویی: ۸۰۸ / ۲۳
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۸۴۵۴۲۶۵

جیمز بانث
سرقت آتش از خدایان
راهنمای جامع داستان‌نویسی برای نویسندگان و فیلم‌سازان
مترجم: پوپک رحیمی

نشر: نیماژ
مدیر هنری و طراح گرافیک: محمد جهانی‌مقدم
ویرایش: تحریریه‌ی نشر نیماژ
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نقطه
نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰ / تیراژ: ۵۰۰ نسخه
ISBN: 978-600-367-741-8

نیماژ

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لبافی‌نژاد، شماره ۱۸۴،
تلفن: ۶۶۴۱۱۴۸۵

Nimajpublication ©
Nimajpublication@gmail.com ✉
www.nashrenimaj.ir 🌐
۰۹۱۹۵۱۴۴۱۰۰ ☎

حق چاپ و نشر انحصاراً محفوظ است.

نشر نیماژ با مجموعه کتاب‌های خود در حوزه‌ی تئاتر بر آن است تا دسترسی به سویه‌های مهجور و یا کمتر شناخته‌شده را آسان کند. ترجمه‌ی نمایشنامه‌های ارزشمند، جامانده یا تاکنون به فارسی درنیامده، تمرکز بر شناسایی و شناساندن نظریات مهم اجرایی در قالب کتاب‌های تئوریک و مکث بر آثار نظریه‌پردازان و بزرگان تئاتر امروز جهان و سرآخر، حمایت از نمایشنامه‌نویسان پیشرو و پُرمایه‌ی وطنی از این جمله است. پُرکردن خالی‌ها و ارائه‌ی خوراک روزآمد و علمی، هم‌پایه با تحولات نظری در تئاتر امروز دنیا، وظیفه‌ای است که نشر نیماژ در مواجهه با طیف گسترده‌ی مخاطبان خود، از هنرمندان و دانشجویان گرفته تا منتقدان تئاتر و فعالان حوزه‌ی اجرا، بر خود فرض کرده است.

علی شمس، دبیر مجموعه

زمانی که در تاریکی بی‌دانشی قرار دارید،
هر نوری می‌تواند شما را کور کند.
از تاریکی بیرون بیایید و نگذارید
هر کورسوی شبه‌علمی، دید شما را مختل کند.
برای جانان و نیکان

هرکسی که به ساختاربندی احساسات و اندیشه‌ها در قالب کلمات و داستان‌ها علاقه دارد، کتاب سرق‌ت آتش از خدایان را کتابی محرک و ارزشمند خواهد دید؛ رنج بی‌پایان عشق. این کتاب از طریق تاریخچه‌ی داستان، به خواننده‌ای که بینشی درونی دارد، دیدگاهی درست از پروسه‌ی (فرایند) خلاقه می‌دهد. به‌شدت این کتاب را توصیه می‌کنم و به آقای بونت بابت این دستاورد بزرگ تبریک می‌گویم.

الیوت گولد، بازیگر نامزد جایزه‌ی اسکار

کتابی چالش‌برانگیز و محرک است. بونت نویسنده‌ای متفکر و بسیار باهوش است که یک عمر تجربه‌ی کاری به او کمک کرده نظریه‌ی تکان‌دهنده‌ای درباره‌ی چگونگی خلق داستان‌های بزرگ به‌پروراند. پارادایم طلایی تضمین می‌کند که مناظره‌ای زنده و جدید در پاسخ به پرسش‌های کهن شکل بگیرد.

دیوید دبلیو رینتلز، نویسنده و تهیه‌کننده‌ی برنده‌ی جایزه‌ی اسکار

سرق‌ت آتش از خدایان، کتاب بی‌نظیر جیمز بونت، ثمره‌ی بیش از چهار دهه مطالعه‌ی عمیق و وسیع در حوزه‌های مختلفی نظیر اسطوره‌های جهانی، روان‌شناسی عمیق،

ادبیات کلاسیک جهان و داستان‌ها، رمان‌ها و فیلم‌های مدرن است. بونت راز قدرت روانی و تأثیرگذاری عمیق احساسی داستان‌پردازی‌های مؤثر در تمام دوره‌ها و اقوام مختلف را کشف کرده و برای نویسندگان مدرن، به راهکار و شیوه‌ای مطمئن و قطعی دست پیدا کرده؛ فرمولی که در خلق شاهکارهای تازه به آن‌ها کمک خواهد کرد. این کتاب، کتابی مسحورکننده و ابزاری به‌شدت کارآمد برای افراد خلاق است که در شاخه‌های مختلف هنری فعالیت می‌کنند.

استانیسلاو گروف، نویسنده‌ی کتاب‌های روان‌شناسی آینده، ماجراجویی کشف خود و بازی کیهانی

جیمز بونت با استفاده از نظریه‌های روان‌شناختی و بینش‌های درونی و شخصی، از جادوی داستان‌پردازی خلاقانه پرده برمی‌دارد. سرقت آتش از خدایان، هوشمندانه و مسحورکننده است.

رابرت کرایز، نویسنده‌ی منتخب نیویورک تایمز

جیمز بونت مطالب قدیمی را تکرار نمی‌کند. او شما را برای نگاه ژرف به آنچه عمیقاً مجذوبتان می‌کند، به‌چالش می‌کشد تا داستانتان را حفاری کنید و ارزش واقعی داستان و آنچه شما را برای نوشتن آن قانع می‌کند، کشف نمایید. او شما را به اسلاف برجسته‌ی داستان‌پردازی مرتبط می‌کند. ابزارهای او شما را برمی‌انگیزاند. ارتباط شما با اثرتان عمیق‌تر می‌شود و افق‌هایتان توسعه پیدا می‌کند.

ریموند سینگر، نویسنده‌ی مولان، اثر درخشان دیزنی

سرقت آتش از خدایان مانند کشف دوباره‌ی درمانی باستانی برای روحی خلاق و بیمار است. حقیقت این است که جیمز به منبع دانش فراموش‌شده‌ای دست پیدا کرده که به هسته‌ی ناخودآگاه خلاقه‌ی بشر راه دارد و قفل داستان‌پردازی بالقوه‌ای را باز می‌کند که درون هر یک از ما وجود دارد.

باب کمپ، هنرمند، نویسنده و کارگردان

توصیه‌ی من به نویسندگان ساده است: این کتاب را بخوانند. جواهراتی واقعی در اینجا وجود دارد.

بیلی ری، نویسنده‌ی فیلم‌نامه‌های نقشه‌ی پرواز، شیشه‌ی شکسته و جنگ هارت

کتاب سرقت آتش از خدایان را باید خواند و دوباره خواند و ارزش والای آن را به گوش تمام نویسندگان رساند.

جین هاینز، نویسنده و تهیه‌کننده

بونت مرد فوق‌العاده‌ای است. او مجذوب کارل گوستاو یونگ و ژوزف کمبل بود؛ اما درنهایت، به فرمول کیمیاگری خود رسید. نتیجه، تغییری شخصی است که می‌توان آن را با خوانندگان این کتاب به اشتراک گذاشت. همه باید این کتاب را بخوانند.

دریل ام‌دایموند، استاد دانشگاه و نویسنده

بونت در فرموله کردن شیوه‌های مختلف داستان‌نویسی به چیزی دست پیدا کرد که هیچ‌کس تا به حال آن را نیافته بود؛ فرمول‌هایی که البته بدون استفاده از اصولی که در کتاب سرقت آتش از خدایان به آن‌ها اشاره شده، کار نخواهند کرد.

مایکل الیاس، نویسنده، کارگردان، تهیه‌کننده و بازیگر

جیمز بونت در این کتاب، تجربیات گسترده و دانش عمیق داستان‌پردازی‌اش را برای خلق سفری برجسته و منحصر به فرد به کار برده است.

بیل اوینگ، نویسنده و تهیه‌کننده‌ی فیلم سرنیزه

هرکسی که عاشق ادبیات و درام و تولید سرگرمی از طریق روشنی‌بخشیدن به اذهان است، عاشق کتاب سرقت آتش از خدایان جیمز بونت نیز خواهد شد.

دن موری، نویسنده‌ی برنده‌ی جایزه‌ی اسکار، بازیگر و تهیه‌کننده

این کتاب بی‌تردید کتاب مقدس نویسندگان است.

جک وینر، تهیه‌کننده

خواندن این کتاب را به هر فیلم‌نامه‌نویسی توصیه می‌کنم. همچنین به بازیگران، تهیه‌کنندگان و کارگردانی که می‌خواهند در هالیوود کار کنند، تأکید می‌کنم خواندن این کتاب را در دستور کار خود قرار دهند.

پای وینر، اتحادیه‌ی فیلم‌سازان

داستان‌ها واقعاً کار می‌کنند. آن‌ها به عمق می‌روند، جهانی‌اند و به طبیعت آرکی‌تایپ‌های کاراکترها و روابط میان آن‌ها نفوذ می‌کنند. سرقت آتش از خدایان هدیه‌ای پرومته‌وسی برای داستان‌گویان است که هر آنچه نیاز دارند، در آن می‌یابند. لنی کاتلر، نویسنده و کارگردان فیلم‌های ساکنان زمین و هارتوود

این‌ها همه رمز و رازهایی هستند که

داستان‌های پریان، افسانه‌ها و اسطوره‌ها را ماندگار ساخته‌اند؛

رازهایی که باعث شده‌اند فیلم‌های بزرگ ساخته و ماندگار شوند.

این اصول شما را به فهم درست و اصولی داستان، پروسه‌ی خلاقه‌ی

خلق داستان و تسلط کامل بر هنر داستان‌پردازی راهنمایی می‌کنند.

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه‌ی مترجم
۱۷	پیشگفتاری بر ویرایش دوم
۲۱	پیشگفتار
۲۵	مقدمه
۲۹	بخش اول: طبیعت و هدف داستان
۳۱	گفتار اول: داستان دو سیب‌زمینی
۳۴	گفتار دوم: این دانش چگونه توسعه پیدا کرده است؟
۳۸	گفتار سوم: چرا داستان‌های بزرگ قدیمی ساخته شده‌اند؟
۵۱	گفتار چهارم: داستان‌های بزرگ قدیمی چگونه ساخته شده‌اند؟
۵۹	گفتار پنجم: چرا داستان‌های قدیمی به فرمی که الان می‌بینیم، تبدیل شده‌اند؟
۶۳	گفتار ششم: داستان‌های عالی چگونه کار می‌کنند؟
۷۱	گفتار هفتم: پروسه‌ی طبیعی داستان‌پردازی چگونه متوقف شد؟
۷۵	بخش دوم: زبان مخفی داستان‌های بزرگ
۷۷	گفتار هشتم: استعاره‌ها
۸۵	گفتار نهم: آرکی‌تایپ‌ها
۸۷	بخش سوم: مدل داستانی جدید
۸۹	گفتار دهم: چرخه‌ی داستان

- گفتار یازدهم: پارادایم طلایی ۹۵
- گفتار دوازدهم: کشمکش درونی ۱۳۶
- گفتار سیزدهم: آرکی تایپ قهرمان/ایگو ۱۴۱
- گفتار چهاردهم: المان‌های شگفت انگیز و حیرت آور ۱۵۲
- گفتار پانزدهم: آرکی تایپ‌های ناخودآگاه خلاق ۱۵۴
- گفتار شانزدهم: بعضی ویژگی‌های خاص استعاره‌ها ۱۷۱
- گفتار هفدهم: پدیده‌های گروهی و موجودیت تغییر یافته ۱۷۹
- گفتار هجدهم: چرخه‌ی داینامیک ۱۸۳
- گفتار نوزدهم: سفر قهرمان و ضدقهرمان ۱۹۰
- گفتار بیستم: تمرکز داستان ۲۲۷
- گفتار بیست و یکم: کت شکری ۲۵۵
- گفتار بیست و دوم: بازنگری در چرخه‌ی داستان ۲۵۹
- بخش چهارم: هنر خلق داستان ۲۶۳
- گفتار بیست و سوم: پروسه‌ی خلاق و هنرمند داستان‌پرداز جدید ۲۶۵
- گفتار بیست و چهارم: تقلیدهایی از زندگی واقعی ۲۶۸
- گفتار بیست و پنجم: منابع متریا ۲۷۲
- گفتار بیست و ششم: شش تکنیک خلاقه ۲۷۵
- گفتار بیست و هفتم: ساخت پاساژ (گذرگاه) کلیت داستان ۲۸۳
- گفتار بیست و هشتم: ساخت تمرکز داستان ۳۲۴
- گفتار بیست و نهم: کیمیاگری داستان ۳۴۹
- گفتار سی‌ام: ساخت کت شکری ۳۵۶
- گفتار سی و یکم: پشتکار و استقامت ۳۶۲
- گفتار سی و دوم: نتیجه و پایان ۳۶۵
- حسن ختام ۳۶۹
- واژه‌نامه ۳۷۰

مقدمه‌ی مترجم

سرقت آتش از خدایان...

اولین نکته‌ای که مرا به ترجمه‌ی این کتاب ترغیب کرد، عنوان شگفت‌انگیز و به‌شدت وسوسه‌کننده‌اش بود. چه چیزی بهتر از اینکه بتوانم آتش خدایانی را در اختیار داشته باشم که سال‌هاست اعجاز نوشته‌هایشان، فکر و قلبم را اسیر کرده است؟

در شروع کار احساس می‌کردم دانش اسطوره‌ای‌ام برای ترجمه‌ی این کتاب کافی است؛ اما هرچه پیش رفتم، متوجه شدم تمام دانش من کورسویی در تاریکی است که چشمانم را کور کرده است. دانش من در برابر جهان افسانه‌ها و اسطوره‌ها، در برابر نگرش چرخه‌ای به داستان و جزئیات آن، قطره‌ای در مقابل دریا بود؛ قطره‌ای که تا رسیدن به پایان کتاب، به برکه‌ی مطبوعی تبدیل شد که حال می‌توانم با خیال راحت، در سایه‌ی معجون‌های کنار آن بنشینم و چرخه‌های داستانی‌ام را خلق کنم و از خدایی کردنم لذت ببرم.

جیمز بونت در این کتاب، با طرح تئوری پارادایم طلایی، که از نظر من نه تنها تئوری یا فرضیه، بلکه نوعی نگرش و جهان‌بینی است، نورافکنی در دست گرفته و مسیر پیش روی نویسندگان عاشق را روشن می‌کند. زمانی که نویسنده‌ای بدون اطلاع از چرخه‌ی داستان و پارادایم طلایی شروع به نوشتن می‌کند، درست مانند

کسی است که در تاریکی مطلق نشسته و با اطمینان به کورسوی روشنی که فقط کاغذ پیش روی خود را روشن می‌کند، می‌نویسد. بونت نمی‌خواهد نویسنده‌ای اسیر کورسوی دانش خود بماند. همه‌چیز در گرو داشتن نگاهی از کل به جزء است. همه‌چیز باید تغییر کند. همه‌چیز در حرکتی دَوْرانی در حال تغییر است و اگر تغییری در کار نباشد، داستانی نیست و اگر داستانی نباشد، نویسنده‌ای نیست و اگر نویسنده‌ای نباشد، کسی نیست که حقیقت پنهان را آشکار کند.

این کتاب، سومین مجلد از مجموعه کتاب‌های مرجع ادبیات نمایشی با گرایش فیلم‌نامه‌نویسی است که گروه ترجمه و تحقیق مدرسه‌ی سینما و نمایش بود تهیه و ترجمه کرده و در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. از جناب آقای علیرضا بابایی بسیار متشکرم که این کتاب بی‌همتا را در اختیار من قرار داد. همچنین از مسعود میرطاهری نازنین، مدیر مدرسه‌ی سینما و نمایش بود سپاسگزارم که در سایه‌ی حمایت‌های او، ترجمه‌ی این اثر هم ممکن شد. امیدوارم نگاه و نظریه‌ی جیمز بونت راهگشای داستان‌نویسان هم‌زبانم باشد و ما را به خلق داستان‌های ماندگار راهنمایی کند.

پوپک رحیمی، بهار ۱۴۰۰

پیشگفتاری بر ویرایش دوم

دانشی که این کتاب درصدد تبیین آن است، درحقیقت ادامه‌ی همان کاری است که ژوزف کمبل و کارل یونگ آغاز کردند؛ دانشی که مدل و الگویی تازه و بسیار مهم از روان‌شناسی بشر را به شما معرفی می‌کند: پارادایم طلایی. پارادایم طلایی همان چیزی است که با تحریک الگوهای پنهانی نهفته در داستان‌های خوب، آشکار خواهد شد. این الگوهای تازه، تمام ابعاد روانی را به همراه ساختار، ساختمان، سلسله‌مراتب، کشمکش‌ها و اهدافشان آشکار می‌کنند. زمانی که از این مدل‌های روانی برای خلق داستان‌ها استفاده می‌کنید، تبدیل به مدل‌های داستانی‌ای می‌شوند که نه تنها به شما یاد می‌دهند چگونه داستان‌های خود را به شیوه‌ای بسیار برجسته‌تر و موفق‌تر از تمامی داستان‌های معاصر بیان کنید؛ بلکه جزئیات تازه‌ی بسیار مهمی را برای شما آشکار می‌کنند. این جزئیات نشان می‌دهد ذهن خودآگاه و ناخودآگاه خلاق بشر چگونه می‌تواند با هنر داستان پردازی و دیگر هنرها ارتباطی تعاملی، سازنده و کاملاً پویا برقرار کند و منابع قوی درونی را روشن، برجسته و دسترس‌پذیر نماید.

سرقت آتش از خدایان همچنین پدیده‌ای تازه به نام چرخه‌ی داستان را به شما معرفی می‌کند که تمام انواع داستانی را تحت عنوان یک طراحی باشکوه و عالی گرد هم می‌آورد. تمام داستان‌های عالی، از داستان‌های قدیمی گرفته تا

داستان‌های مدرن، در این چرخه جا دارند و زمانی که به این صورت کنار هم قرار می‌گیرند، رازهای عمیق‌تر و جذاب‌تر خود را آشکار می‌کنند؛ رازهایی متفاوت با آنچه ما انسان‌ها در چرخه‌ی زندگی خود، از تولد تا مرگ تجربه می‌کنیم. آرکی‌تایپ‌ها، الگوهای عمل و کنش و چرخه‌های تغییری که در داستان آشکار می‌شوند، همگی همان آرکی‌تایپ‌ها، الگوها و چرخه‌هایی هستند که در هر فرد و گروهی وجود دارد و در تمام مراحل مهم زندگی بروز می‌کنند. اگر این الگوها را بفهمید، می‌توانید جهان و مکان خود را در این طرح و مسیرهایی که شما را به وضعیت آگاهی و برتری موفقیت‌آمیزی می‌رسانند، بشناسید.

دانش داستان و عمل داستان‌پردازی، رابط‌هایی اساسی‌اند که با استفاده از پروسه‌ای (فرایندی) خلاقانه، ما را با خودِ درونی گم‌شده یا فراموش‌شده‌مان ارتباط می‌دهند. فهم داستان، ناگزیر ما را به درک وضعیت‌های خفته‌ی درونی و ادراک مسیری هدایت می‌کند که ما را به فردی می‌رساند که همیشه می‌خواستیم باشیم. به‌طور خلاصه، ظرفیت و توانایی بسیار وسیع و درک‌نشده‌ای در همه‌ی ما وجود دارد که دانش داستان و داستان‌پردازی به ما کمک می‌کند آن‌ها را کشف کنیم و به آن‌ها زندگی ببخشیم.

این کتاب دانشی بدیع، تازه و بسیار مهم ارائه می‌دهد که هیچ جای دیگری در دسترس نیست و به نوع داستان، واقعی یا غیرواقعی بودن آن، رسانه‌ای که قرار است داستان در آن روایت شود و چیزهایی از این دست بستگی ندارد. از این رو، یکی از مهم‌ترین و بهترین راهنماهای نویسندگان، فیلم‌سازان و هرکسی است که زندگی‌اش به فهم چگونگی قدرت‌بخشیدن به داستان‌ها و خلق داستان‌هایی بزرگ یا موفق بستگی دارد. تأکید ویژه‌ی کتاب بر این است که افسانه‌ها، استعاره‌ها و اسطوره‌های بزرگ چگونه ساخته شده‌اند و چگونه می‌توان با استفاده از همان جادو و قدرت، داستان‌های معاصر را هم دوباره ساخت. زمانی که به این درک عمیق و تازه از داستان و داستان‌پردازی دست پیدا کنید، قدرت شما در بیان داستان‌های قوی و

تأثیرگذار، هیچ محدودیتی نخواهد داشت. بعدازاین، شما می‌دانید چگونه منابع عمیق و خلاقه‌ای را که در درونتان وجود دارد، برانگیزانید. حال شما ابزارهایی در اختیار دارید که می‌توانید با کمک آن‌ها استعاره‌های مدرن را برای خلق داستان‌هایی مانند ایلیاد و شاه‌آرتور، که در زمان خودشان و زمان‌های بعد، تأثیرگذار و درخشان بوده و هستند، به کار بگیرید.

سرفت آتش از خدایان همچنین نگاه و توجه ویژه‌ای به روان‌شناسان و اسطوره‌شناسان دارد. بعضی از کشفیات تازه و مهم این دو گروه از دانشمندان، به‌ویژه پدیده‌هایی که با شکستن کدهای سمبلیک داستان‌ها آشکار می‌شوند، برای این کتاب اهمیت ویژه‌ای دارد. رازهای داستان‌های بزرگ، همان رازهای بزرگ ذهن بشری است. مطالعات داستانی درواقع مطالعه‌ی این پدیده‌های برجسته و تأمل‌برانگیز است. هر داستان بزرگی، بخش کوچکی از این راز بزرگ را آشکار می‌کند. رمزگشایی رازهای داستان و داستان‌پردازی، رمزگشایی رازهای ذهن بشری و بیدارسازی قدرت داستان‌پردازی است که درون شما وجود دارد. با این قدرت فوق‌العاده کار کنید و آتش را از خدایان بدزدید. در استفاده از این قدرت استاد شوید تا داستان‌هایی خلق کنید که تا ابد زندگی کنند.

پیشگفتار

نزدیک به سی سال قبل، زمانی که اولین بار به عنوان نویسنده‌ای جوان وارد هالیوود شدم، می‌خواستم با استعدادم کاری برجسته و درخشان انجام دهم. می‌خواستم فیلم‌ها و داستان‌هایی بنویسم که کیفیتی شبیه به آثار داستایوفسکی و تولستوی داشته باشند. بعد از اینکه چندین سال در تلویزیون نویسنده‌گی کردم، احساس کردم آماده‌ام همه چیز را کنار بگذارم و اولین رمانم را بنویسم. به نظرم می‌آمد چیزی حدود شش ماه زمان لازم خواهم داشت.

پس از دو سال، بعد از هشت ساعت کار روزانه، آن هم هفت روز هفته، دیدم ششصد صفحه نوشته‌ام بدون اینکه حتی به پایان نزدیک شده باشم. احساس ناراحتی شدیدی داشتم. با وجودی که پرداخت دربارگی کاراکتر، تعلیق و ساختار داستان داشتم، هیچ چیز به درستی کار نمی‌کرد. در نهایت، متوجه شدم برای نوشتن داستان عالی، چیزهایی بسیار بیشتر از آنچه فکر می‌کردم، لازم است. مشکل اصلی من در درک نادرستم از داستان نهفته بود.

واقعاً داستان چیست و چرا من قبل‌تر این را از خودم نپرسیده بودم؟

از برترین نویسندگان شهر پرسیدم داستان چیست. در کمال ناباوری متوجه شدم هیچ‌کس نمی‌داند داستان واقعاً چیست! پاسخ‌هایی که دریافت کردم، تنها مفروضاتی کلیشه‌ای بودند که بر استعدادهای درونی برای نوشتن و چیزهایی از این دست تکیه

داشتند؛ هدیه‌ای خدادادی که شما در مقام نویسنده، یا آن را دارید یا از آن محرومید! از دنی آرنولد (یکی از بزرگ‌ترین و برجسته‌ترین نویسندگان و تهیه‌کنندگان تلویزیونی) پرسیدم که داستان چیست. پاسخ داد: «خودت می‌دانی! تنها هفت پیرنگ اصلی وجود دارد: پسری دختری را ملاقات می‌کند، پسری دختری را از دست می‌دهد و...». پاسخش داشت قانع‌م می‌کرد. از او پرسیدم: «خب، شش پیرنگ دیگر چیست؟» نگاهی از سر بی‌اعتنایی به من انداخت و گفت: «نمی‌دانم!»

درنهایت، قانع شدم که نمی‌توانم پاسخ پرسش «داستان چیست» را بیرون از خودم پیدا کنم. تصمیم گرفتم داستان‌ها و فیلم‌هایی را که به‌نظرم برجسته بودند، مطالعه کنم و شیوه‌ای را که این داستان‌ها با کمک آن کار می‌کردند؛ پیدا کنم.

اولین چیزی که فهمیدم، این بود که تمام آنچه در هر داستان کار می‌کند، تنها به این دلیل است که پاسخی احساسی در مخاطب خود برمی‌انگیزد. درحقیقت، داستان‌ها با احساسات مخاطبان خود تعامل می‌کنند و انباشت این پاسخ‌های احساسی است که عمق معنایی و خاصیت سرگرم‌کنندگی داستان‌ها را تأمین می‌کند.

دومین نکته‌ای که به آن پی بردم، این بود که ساختار و ساختمان داستان دارای قدرت فراوانی است. شما می‌توانید پاسخ‌های احساسی مخاطبان را با چگونگی قراردادن رخداد‌های داستانی در کنار هم و تغییر آرایش آن‌ها قدرت ببخشید. هرچه این آرایش و چیدمان بیشتر دینامیک باشد، تأثیر احساسی قوی‌تری بر مخاطبان خود خواهد گذاشت.

با خودم گفتم: «اوه خدایا! اینجا اتفاق بسیار مهمی رخ می‌دهد. داستان واقعاً نوعی جادوست.» بسیار هیجان‌زده شدم. از دفتری که در پارکینگ خانه‌ام ساخته بودم، باعجله به خانه رفتم و به همسرم گفتم چه چیزهایی کشف کرده‌ام. به‌نظرم او هم به اندازه‌ی من هیجان‌زده شد. در همان لحظه‌ی قوی الهام، با مشت‌گری کرده فریاد زدم: «حتی اگر بیست سال هم طول بکشد، من بالاخره خواهم فهمید که داستان واقعاً چیست.»

پس از بیست سال، بعد از ساعت‌ها کار بی‌وقفه، زمانی که همه چیز تقریباً داشت سروسامان می‌گرفت، گفت و گوی آن روز را به همسرم یادآوری کردم. او نگاهی به من کرد و گفت: «کاش آن روز گفته بودی ده سال!»

در همان سال‌ها و سال‌های بعد از آن، هر وقت به سراغ جولیوس اپستین، نویسنده‌ی کازابلانکا و شماری از فیلم‌های درخشان دیگر می‌رفتم، همیشه از من همان سؤال همیشگی را می‌پرسید: «همسر رنج‌کشیده‌ات چطور است؟» البته که منظور او از این رنج طولانی، همین برهه‌ی بسیار طولانی و به‌نظر تمام‌نشدنی از زندگی ما بود.

امروزه، داستان و داستان‌پردازی یکی از مهم‌ترین و درعین‌حال، درک‌نشده‌ترین فرم‌های هنری جهان‌اند که پر از بدفهمی و کج‌فهمی هستند. داستان و داستان‌پردازی مهم است؛ چراکه نیاز اجابت‌نشده‌ای در وجود بشر برای داستان وجود دارد. درک نشده است؛ زیرا این طور به نظر می‌رسد که هیچ‌کس به‌درستی نمی‌داند باید چه کار کند. داستان‌ها واقعاً چه هستند؟ چرا و چگونه رشد و نمو می‌کنند؟ هدفشان چیست؟ مکانیسم خلقشان چگونه است؟ همه و همه چیزهایی هستند که درباره‌ی داستان و داستان‌پردازی با بدفهمی‌ها و کج‌فهمی‌های بسیاری همراه شده‌اند. حتی اگر این علم تاکنون شناخته شده باشد، درست مانند علم تعبیر رویاها، از دست‌رفته است و باید مجدداً آن را کشف کرد. اهمیت داستان و نقش مهمی که در زندگی ما بازی می‌کند، بسیار فراتر از آن چیزی است که تاکنون درباره‌ی آن گفته‌اند.

هدف فیلم‌نامه‌نویس‌های کمپانی آستریا از پروژه‌ای که من طی تحقیقاتم به آن رسیدم، کمک به کشف مجدد این دانش از دست‌رفته بوده است. هدف این کتاب این است که به عموم خوانندگان خود و همچنین نویسندگان و داستان‌گویان حرفه‌ای، نشان دهد چگونه از دانش داستان و داستان‌پردازی برای دراماتیزه کردن زندگی‌های خود و دیگر انسان‌ها استفاده کنند.

در میان داستان‌هایی که در این کتاب به آن‌ها پرداخته شده، افسانه‌ها، اسطوره‌ها و داستان‌های پریان بسیاری را پیدا خواهید کرد (داستان‌هایی نظیر ایللیاد،

اودیسه، شاه آرتور، افسانه‌های عاشقانه و روان‌شناختی یونانی، داستان‌های پرومتئوس، سیندرلا، جک و لوبیای سحرآمیز و افسانه‌ی رامپل ستیلت اسکین). همچنین با تعداد زیادی از داستان‌ها و نمایشنامه‌های مهم کلاسیک (اوتللو، هملت، مرگ فروشنده، مکبث، سرود کریسمس، کنتِ مونت کریستو و هزارویک شب)، تعداد زیادی از فیلم‌های مهم کلاسیک (کازابلانکا، دراکولا، فهرست شیندلر، خوشه‌های خشم، در بارانداز، سکوت بره‌ها، تمام مردان پادشاه، پیانیست، حکم دادگاه، شجاع‌دل، جادوگر شهر اُز، سفیدبرفی، مردم معمولی، شکسپیر عاشق، حس ششم، ذهن زیبا، ارباب حلقه‌ها و روز گراندهاگ) و همین‌طور تعداد زیادی از فیلم‌های پر فروش تاریخ سینما (ای‌تی، جنگ ستارگان، تایتانیک، زن زیبا، پدرخوانده، آرماگدون، سوپرمن، پارک ژوراسیک، ایندیانا جونز، مولان، داستان اسباب‌بازی، برگشت به آینده، آرواره‌های کوسه، روح، گلا دیاتور، شرک و هری پاتر) برخورد خواهید کرد.

نکته‌ای که تمام این داستان‌های بزرگ قدیمی و شاهکارهای مدرن و تمام فیلم‌های پر فروش تاریخ سینما در آن مشترک‌اند، پارادایم طلایی یا مدل داستان‌پردازی‌ای است که با استفاده از رازهای پنهان در گوشت و استخوان آن‌ها ساخته می‌شود.

مقدمه

اسطوره‌ها، استعاره‌ها و داستان‌های پریان، همه در سنت‌های زبانی و شفاهی ملت‌های مختلف، به شیوه‌ای کاملاً طبیعی و غریزی با همکاری ویژه اما دقیق و زیرکانه‌ی خود آگاه و خود ناخودآگاه و خلاقه‌ی ما ساخته شده‌اند. پروسه‌ی طبیعی خلق داستان، پروسه‌ای به شدت داینامیک، ذاتی و توسعه‌یافته بود. نیازی نبود کسی آگاهانه درک کند که این داستان‌ها چرا و چگونه ساخته می‌شوند. داستان‌ها برای دوباره و دوباره تعریف شدن کاملاً دلچسب و خوب بودند و این تنها چیزی بود که اهمیت داشت. نیازی به درک قوانین و اصولی که در آن زمان ناشناخته بودند، احساس نمی‌شد. این ماجرا تنها زمانی اهمیت پیدا کرد که نویسندگان منفرد تصمیم گرفتند خودشان به تنهایی داستان‌های خودشان را بنویسند.

آگاهی از دانش اصول، قوانین و مدل داستان‌های خوب، زمانی اهمیت فراوانی پیدا می‌کند که شما بخواهید داستانی را به صورت کاملاً آگاهانه خلق کنید. اصول و قوانین، شما را به شناخت نیازهای واقعی مخاطبان راهنمایی می‌کنند و ناخودآگاه خلاق شما را نظم و ترتیب خواهند داد؛ به گونه‌ای که می‌توانید این دورا هماهنگ و همگام با یکدیگر به کار بگیرید. مدل داستان مانند رسانایی عمل می‌کند که دانش و خرد قدرتمند و پنهان درونی شما را به سطح منتقل می‌کند. بدون کمک مدل داستانی نمی‌توانید از همکاری و پشتیبانی ناخودآگاه خلاقه‌ی

خود استفاده‌ای ببرید. بدون همکاری و پشتیبانی ناخودآگاه خلاقه نمی‌توانید اطلاعات حیاتی و مهم برنامه‌ریزی‌شده را وارد داستان‌هایتان کنید و در این صورت، داستان‌هایتان معنا یا قدرت واقعی نخواهند داشت. مدل داستان شما هرچه باشد، برای شما حدود و حدود تعیین خواهد کرد. نمی‌توانید از مرزهای مدل داستانی خود عبور کنید. اگر فکر می‌کنید داستان تنها ملاقات پسر و دختری، پیدا کردن گنج یا حل کردن معمای قتل است، یا حتی بدتر از آن، اگر فکر می‌کنید داستان، ساختاری سه‌پرده‌ای با کشمکش‌ها و نقاط عطف است، این‌ها تنها چیزهایی است که به دست خواهید آورد؛ چراکه فقط به دنبال همین‌ها بوده‌اید! نکته این است که هر ایده‌ای تنها در یک قالب جا می‌گیرد و هرچه مدل داستانی شما بهتر باشد، داستان شما بهتر خواهد بود؛ زیرا به اطلاعات حیاتی و مهمی دسترسی پیدا کرده و از آن‌ها در داستان‌تان استفاده می‌کنید.

بدون استفاده از قوانین قطعی و محکم داستان‌پردازی و دانستن اینکه داستان واقعاً چیست، مانند ملوانی خواهید بود که بدون سکان و قطب‌نما به دریا می‌زند و قطعاً بخشی برای رسیدن به مقصدش ندارد. چنین سفری، سفر آزمون و خطایی است؛ پروسه‌ای کاملاً تصادفی. این بسیار شبیه وضعیتی است که امروزه در آن گرفتاریم؛ داستان‌هایی پر از سرگرمی‌های سطحی و ملایم اما کاملاً تهی، که از ترکیب تعدادی مدل‌های داستانی کوچک، محدود و متناقض با یکدیگر ساخته شده‌اند؛ مدل‌هایی که دراصل، بر بعضی ابعادی که در این کتاب به آن‌ها خواهیم پرداخت، متکی هستند. داستان‌هایی که با این سیستم ساخته می‌شوند، با مخاطب خود ارتباط روانی برقرار نمی‌کنند. آن‌ها از خرد و حقیقت کافی محروم‌اند. آن‌ها قدرت واقعی داستان‌ها را ندارند و حقیقت این است که به اندازه‌ای که باید، سرگرم‌کننده و لذت‌بخش نیستند. البته که استثناهایی هم هست؛ اما قاعده‌ی کلی همین است.

می‌دانیم که حدود هفت میلیارد انسان، از تمام گروه‌های سنی، با نیازهای

کاملاً متفاوت از داستان‌های واقعی و تازه، روی زمین زندگی می‌کنند. داستان‌های خوب قدیمی جایگزین ناپذیرند. این خرد و هوشمندی است که باید ما را برای گذر از گذرگاه‌های زندگی راهنمایی کند، نه اینکه ما با سعی و خطا قدم به گذرگاه‌ها بگذاریم. نکته‌ی مهم این است که ارتباط ما با خرد و هوشمندی ذاتی درونمان قطع است. به همین دلیل، جهان در خطر مشکل بزرگی قرار دارد.

در سریال PBS، بیل مویرس از ژوزف کمبل خواست بدون کمک اساطیر به کارشان ادامه دهند و البته کمبل با تأکید زیاد پاسخ داد: «نه. نمی‌توانیم. اگر از اساطیر استفاده نکنیم، تمام کاری که باید بکنیم، خواندن روزنامه‌هاست. چه افتضاحی!»

حقیقت این است که سیستم توسعه‌ی فعلی هالیوود، براساس مفاهیم سوءبرداشت‌شده از تعریف داستان و سرگرمی و برداشت اشتباه از چیزی که مخاطب واقعاً می‌خواهد و به آن نیاز دارد، ساخته شده است. هیچ راهی برای درک چنین نیازی (نیاز به اساطیر و قوانین) پیش رو ندارد. هر سال هزاران فیلم‌نامه و ایده‌ی داستانی در هالیوود ثبت می‌شود. دو هزار فیلم‌نامه توسعه پیدا می‌کند و از آن میان، چهارصد فیلم‌نامه به مرحله‌ی تولید می‌رسد که به عقیده‌ی من، حداکثر ده فیلم ارزش دیدن دارد. همین ماجرا درباره‌ی رمان‌ها و نمایشنامه‌ها هم صدق می‌کند. روشن است که در این میان، چیزی مهم و حیاتی از دست رفته است.

مشکل اینجاست که شما و تمام صنعت سینما در حال خلق و دستکاری چیزی هستید که به درستی درک نشده است. بله. داستان! فرض کنید در دیترویت، مرکز تولید اتومبیل، کارخانه‌ای بدون داشتن کلید و راهنما شروع به تولید یا تغییر دادن اتومبیل‌ها کند. خنده‌دار نیست؟ احتمالاً موتور را در صندلی‌های عقب جا می‌دهند و چهار چرخ را در آگروز! در این صورت، شما با درهم‌ریختگی و افتضاحی بی‌نظیر مواجه خواهید بود و هالیوودی کوچک در دیترویت خواهید داشت.

در هر صورت، چه فیلم نامه نویس هستید و چه فیلم ساز، از تعداد نکاتی که قبل تر به آن ها اشاره کردم، نترسید. تعداد بی شماری از فیلم نامه ها و داستان هایی را که در هالیوود ثبت شده، تازه کارها نوشته اند؛ ملوان هایی که ناامیدانه، بدون سکان یا قطب نما، در دریا گم شده اند. اگر شما به منظور یاد گرفتن اصول، قوانین و ابزارهای لازم برای خلق داستان های موفق و بزرگ سراغ این کتاب آمده اید، من این دانش را در دستان شما می گذارم و این فرصت را به شما خواهم داد که رؤیای داستان پردازی خود را حقیقت ببخشید.

قبل از همه، من این دانش را از طریق آموزش نحوه ی کار پروسه ی طبیعی خلاقه ی داستان پردازی و متحد کردن قدرت و خلاقیت خود آگاه و ناخود آگاهتان برای خلق داستان، به شما منتقل خواهم کرد. من به شما طبیعت و هدف داستان را آموزش خواهم داد. این همان قطب نمایی است که شما را به سمت نیازها و علایق واقعی مخاطباتان هدایت خواهد کرد. در نهایت، با نشان دادن چگونگی استفاده از پروسه ی خلاقه، زبان استعاره و مدل داستانی فوق العاده، تمام حقایق قدرتمند پنهان در وجود شما را به سطح خواهم کشاند و تمام این ها را بدون وابستگی به چیزی که می خواهید بنویسید، انجام خواهم داد.